

MONITOR JAPOŃSKI

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej

DR MARCIN SOCHA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR JAPOŃSKI

KWIECIEŃ 2021

PREMIER SUGA Z WIZYTĄ W WASZYNGTONIE

Najważniejszym wydarzeniem w kwietniu była wizyta premiera Sugi Yoshihide w Stanach Zjednoczonych oraz pierwsze spotkanie z prezydentem Joe Bidenem. Celem szczytu było potwierdzenie trwałości sojuszu i współpracy wojskowej pomiędzy Tokio a Waszyngtonem. Przywódcy obu państw zaprezentowali wspólne stanowisko, które na wielu płaszczyznach dyplomatycznych przedstawia Chiny jako główne zagrożenie dla bezpieczeństwa w regionie Azji i Pacyfiku

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

5 kwietnia: premier Suga proponuje powołanie nowej agencji ds. problemów najmłodszych. Premier Suga Yoshihide wyraził gotowość do utworzenia nowej agencji, która miałaby kierować polityką dotyczącą dzieci. Ustawodawcy z Partii Liberalno-Demokratycznej wezwali do utworzenia agencji, która miałaby koordynować politykę dotyczącą dzieci w zakresie usług medycznych i edukacyjnych. Nowa agencja jest elementem wysiłków zmierzających do walki z niskim wskaźnikiem urodzeń.

7 kwietnia: Japonia rozważa wprowadzenie przepisów umożliwiających nakładanie sankcji za łamanie praw człowieka. Ustawodawcy z partii rządzących i opozycyjnych utworzyli we wtorek grupę, której zadaniem jest przygotowanie przepisów umożliwiających Japonii nakładanie sankcji na kraje łamiące prawa człowieka. Posunięcie to jest odpowiedzią na krytykę, spowodowaną brakiem zdecydowanej odpowiedzi na nadużycia w chińskim regionie autonomicznym Xinjiang, Hong Kongu i Mjanmie.

12 kwietnia: Japonia rozpoczyna szczepienia osób powyżej 65. roku życia. Japoński rząd rozpoczął szczepienia osób powyżej 65. roku życia około czterech miesięcy po rozpoczęciu szczepień w Stanach Zjednoczonych i Zjednoczonym Królestwie. Powolna realizacja programu szczepień jest przyczyną krytyki pod adresem premiera Sugi Yoshihide i ministra ds. szczepień Kōno Tarō. Tempo szczepień na COVID-19 prawdopodobnie nie przyspieszy do końca maja. Rząd nie przedstawił jeszcze długoterminowego harmonogramu szczepień dla reszty populacji.

13 kwietnia: 60% ankietowanych nie jest zadowolonych z rządowego programu szczepień. Sondaż Kyodo News pokazał, że ponad 60 procent Japończyków jest niezadowolonych z postępów rządowego programu szczepień na COVID-19. Japonia pozostaje w tyle za wieloma rozwiniętymi krajami.

13 kwietnia: Japonia i Niemcy rozpoczęły nowy dialog ds. bezpieczeństwa. Ministrowie spraw zagranicznych Japonii i Niemiec oraz ministrowie obrony zgodzili się na zacieśnienie współpracy w zakresie obrony i sprzętu wojskowego oraz transferu technologii w oparciu o pakt o wymianie informacji wywiadowczych podpisany w marcu. Czterej ministrowie wymienili poglądy na temat roszczeń terytorialnych Chin na Morzu Wschodniochińskim i Południowochińskim oraz wyrazili "poważne zaniepokojenie" sytuacją w Hongkongu i sytuacją w zakresie praw człowieka w chińskim regionie Xinjiang.

13 kwietnia: rząd zatwierdza plan wypuszczenia wody z elektrowni Fukushima I. Rząd Japonii podjął decyzję o wypuszczeniu do oceanu uzdatnionej wody z uszkodzonej elektrowni atomowej Fukushima I. Gabinet zatwierdził projekt ustawy w tej sprawie. Woda zostanie zrzucana do oceanu za około dwa lata po rozcieńczeniu. Premier Suga Yoshihide obiecuje, że proces ten będzie przebiegał w sposób przejrzysty. Woda, która jest używana do chłodzenia stopionego paliwa jądrowego gromadzi się w tempie 140 ton dziennie. Obiekt posiada wystarczającą ilość zbiorników, aby pomieścić około 1,37 miliona ton ścieków. Jednak ich pojemność jest już wykorzystana w 90 procentach. Oczekuje się, że pozostała część zostanie zapełniona w przyszłym roku.

14 kwietnia: Chiny i Korea Południowa krytykują pomysł zrzucenia wody z elektrowni Fukushima I do oceanu. Rzecznik chińskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych Zhao Lijian „poprosił wicepremiera Japonii Aso Taro o wypicie uzdatnionej radioaktywnej wody zgromadzonej w sparaliżowanej elektrowni atomowej Fukushima I”, po tym jak ten powiedział, że picie jej jest bezpieczne. Chiny, Korea Południowa i Tajwan wyraziły sprzeciw wobec decyzji Japonii, argumentując, że oczyszczona woda zaszkodzi środowisku morskemu, bezpieczeństwu żywności i zdrowiu ludzi.

16 kwietnia: wizyta premiera Sugi Yoshihide w Waszyngtonie. We wspólnym oświadczeniu przywódców dużo miejsca poświęcono projektowi budowy Wolnego i Otwartego Indopacyfiku. Jednym z kluczowych narzędzi jego realizacji ma być zacieśnianie japońsko-amerykańskiej współpracy wojskowej oraz rozwój zdolności obronnych. Prezydent Biden potwierdził gwarancje dotyczące wysp Senkaku/Diaoyu oraz objęcie Japonii amerykańskim parasolem nuklearnym. Szczyt obfitował w krytykę pod adresem Pekinu. Najwięcej kontrowersji wywołało przywołanie kwestii suwerenności Tajwanu. Oprócz współpracy w obszarze polityki zagranicznej prezydent Biden i premier Suga zaprezentowali

projekt nowej strategii współpracy technologicznej: Partnerstwo USA-Japonia na rzecz konkurencyjności i odporności (CoRe).

18 kwietnia: Suga prosi Pfizera o dodatkowe dostawy szczepionek. Premier Yoshihide Suga poprosił amerykańskiego giganta farmaceutycznego Pfizer Inc. o dostarczenie dodatkowych szczepionek przeciw COVID-19 do Japonii. Suga złożył prośbę podczas rozmowy telefonicznej z dyrektorem generalnym Pfizera Albertem Bourlą w ostatnim dniu swojej trzydniowej wizyty w Waszyngtonie podczas spotkania w Białym Domu z prezydentem USA Joe Bidenem. Japońskie MSZ poinformowało, że prośba premiera została zaakceptowana przez amerykański koncern.

21 kwietnia: japoński premier odwołuje wizyty w Indiach i na Filipinach. Premier Suga Yoshihide odwołał planowaną wizytę w Indiach i na Filipinach zaplanowaną okres świąteczny rozpoczynający się pod koniec kwietnia. Powodem decyzji jest wzrost przypadków zakażeń koronawirusem w kraju.

22 kwietnia: Japonia zwiększa zobowiązania klimatyczne. Przed organizacją wirtualnego szczytu klimatycznego, którego gospodarzem będzie prezydent USA Joe Biden japoński rząd zwiększył swoje deklaracje klimatyczne. Premier Suga Yoshihide oświadczył, że Japonia będzie dążyć do redukcji emisji o 46% do 2030 roku w stosunku do poziomu z 2013 roku. Japonia planuje osiągnięcie neutralności klimatycznej do roku 2050.

23 kwietnia: ćwiczenia z piechotą morską USA i armią francuską. Naziemne Siły Samoobrony przeprowadzą wspólne ćwiczenia z Korpusem Piechoty Morskiej USA i armią francuską w południowo-zachodniej Japonii. Są to pierwsze ćwiczenia na tak dużą skalę zorganizowane w Japonii z udziałem wojsk lądowych trzech krajów. Rząd w Tokio stara się pogłębić współpracę obronną z europejskimi sojusznikami, aby przeciwdziałać rosnącej asertywności Pekinu na morzu południowym i wschodniochińskim.

25 kwietnia: rząd ponownie wprowadza Stan Wyjątkowy. Trzeci stan wyjątkowy w Japonii, mający na celu powstrzymanie rosnącej liczby przypadków koronawirusa, został wprowadzony w stolicy kraju i trzech zachodnich prefekturach: Osaka, Hyogo i Kioto. Tokio zgłosiło największą liczbę przypadków od czasu zniesienia drugiego stanu wyjątkowego. Osaka zarejestrowała ponad 1,000 przypadków piąty dzień z rzędu. Liczba zachorowań w prefekturach Hyogo i Kioto osiągnęła najwyższy poziom w historii.

26 kwietnia: rozmowa premiera Sugi z premierem Indii. Premier Suga Yoshihide wyraził "poważne zaniepokojenie" agresywnymi działaniami Chin w regionie Azji i Pacyfiku podczas rozmowy telefonicznej z indyjskim odpowiednikiem Narendrą Modim. Przywódcy potwierdzili znaczenie

współpracy Japonii i Indii na rzecz realizacji "wolnego i otwartego regionu Indo-Pacyfiku".

27 kwietnia: PLD przegrywa w wyborach uzupełniających. Japońska partia rządząca otrzymała potrójny cios w wyborach uzupełniających. Rządząca Partia Liberalno-Demokratyczna straciła wszystkie trzy mandaty w parlamentarnych wyborach uzupełniających. Klęska jest wyrazem niezadowolenia wyborców skandalami i nieudaną walką z epidemią koronawirusa. Głosowania, na miejsca zarówno w Izbie Wyższej, jak i potężniejszej Izbie Niższej, były pierwszymi znaczącymi wyborami od czasu objęcia władzy przez Sugę we wrześniu ubiegłego roku. Dwa z tych miejsc zostały zwolnione z powodu skandali politycznych, a trzecie w wyniku śmierci parlamentarzysty zarażonego COVID-19.

28 kwietnia: japoński parlament zatwierdza RCEP. Japoński parlament zatwierdził największą na świecie umowę o wolnym handlu, podpisaną przez 15 krajów Azji i Pacyfiku, w tym Chiny i państwa ASEAN, podnosząc prawdopodobieństwo wejścia w życie paktu jeszcze w tym roku. Regionalne Kompleksowe Partnerstwo Gospodarcze stworzy strefę wolnego handlu obejmującą około 30 procent światowego produktu krajowego brutto, handlu i ludności. Będzie to pierwsza umowa handlowa Japonii, w której uczestniczą zarówno Chiny, jak i Korea Południowa - jej największy i trzeci największy partner handlowy.

30 kwietnia: pierwszy transport Moderny ląduje w Japonii. Pierwsza partia szczepionki przeciwko koronawirusowi opracowana przez amerykańskiego producenta farmaceutycznego Moderna Inc. dotarła do Japonii. Rząd planuje wykorzystać ją w centrach masowych szczepień po oczekiwanym zatwierdzeniu przez ministerstwo zdrowia w maju. Moderna jest drugim rodzajem szczepionki dostępnej w kraju.

30 kwietnia: Japonia wysłała pomoc do Indii. Japoński rząd wysłał 300 respiratorów i 300 koncentratorów tlenu do Indii, które walczą z jednym z najgorszych na świecie kryzysów koronawirusowych. Decyzja jest efektem rozmowy telefonicznej, podczas której przywódcy zapowiedzieli nawiązanie współpracy w walce z epidemią.

KOMENTARZ

Najważniejszym wydarzeniem w kwietniu była wizyta premiera Sugi Yoshihide w Stanach Zjednoczonych oraz pierwsze spotkanie z prezydentem Joe Bidenem. Celem szczytu było potwierdzenie trwałości sojuszu i współpracy wojskowej pomiędzy Tokio a Waszyngtonem. Przywódcy obu państw zaprezentowali wspólne stanowisko, które na wielu płaszczyznach

dypomatycznych przedstawia Chiny jako główne zagrożenie dla bezpieczeństwa w regionie Azji i Pacyfiku. Pomimo tego, że szczyt obfitował w retorykę antychińską najwięcej poruszenia wywołało przywołanie kwestii bezpieczeństwa w Cieśninie Tajwańskiej. Był to pierwszy raz od rozmów Richarda Nixona z Eisaku Sato w 1969 roku, gdy japoński premier zabrał głos w sprawie Tajwanu we wspólnym komunikacie z prezydentem Stanów Zjednoczonych.

Warto również zwrócić uwagę na coraz większą krytykę administracji Sugi Yoshihide w kraju. Badania opinii publicznej oraz głosy partii opozycyjnych pokazują rosnące niezadowolenie z rządowego programu szczepień. W kwietniu Japonia po raz kolejny musiała wprowadzić stan wyjątkowy w czterech prefekturach. W obliczu wzrostu liczby zakażeń i piętrzącej się krytyki premier Suga musiał odwołać wizytę w Indiach i na Filipinach. W odpowiedzi na głosy niezadowolenia rząd podjął szereg działań, które mają na celu pozyskanie dodatkowych szczepionek oraz przyspieszenie programu szczepień. Nie wiadomo, czy działania te zdołają ochronić gabinet Sugi przed następnymi wyborami parlamentarnymi. Największym ciosem dla rządu była klęska PLD w wyborach uzupełniających, które można traktować jako papierek lakmusowy nastrojów wyborczych.

II. JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

1 kwietnia: Takeda sprzedaje grupę produktów na rzecz Teijin Pharma.

Takeda Pharmaceutical zakończyła transfer aktywów związanych z portfelem wybranych produktów niezwiązanych z podstawową działalnością w Japonii do Teijin Pharma o wartości 1,25 mld USD. W skład zbywanego portfela wchodzi cztery produkty przeciwcukrzycowe: Nesina, Liovel, Inisync i Zafatek, sprzedawane w Japonii. Zbyty portfel obejmuje około 130 produktów farmaceutycznych sprzedawanych w Europie bez recepty i na receptę oraz dwa zakłady produkcyjne w Danii i Polsce.

8 kwietnia: Orifarm przejmuje fabrykę Takedy w Łyszkowicach. Duńska firma farmaceutyczna Orifarm sfinalizowała zakup części produkcji należącej do Takeda Pharmaceuticals. Transakcja obejmuje produkcję ponad 110 leków i suplementów oraz przejęcie zakładu produkcyjnego w Łyszkowicach, który zatrudnia 450 pracowników.

16 kwietnia: polska fabryka Toshiba Carrier's rozpoczyna produkcję. Nowa fabryka Toshiba Carrier Air-Conditioning Europe (TCAE) w Gnieźnie o powierzchni 17 700m² będzie produkować komercyjne urządzenia klimatyzacyjne, grzewcze i wodno-powietrzne, skracając czas realizacji zamówień dla klientów w Europie. Otwarcie fabryki jest częścią strategii

ekspansji na rynkach zagranicznych. Toshiba Carrier posiada bazy produkcyjne w Japonii, Tajlandii, Chinach i Indiach.

28 kwietnia: japoński minister spraw zagranicznych odwiedzi Wielką Brytanię, Polskę, Słowenię i Bośnię i Hercegowinę. Japoński minister spraw zagranicznych Motegi Toshimitsu na początku maja ma odwiedzić do Wielką Brytanię i trzy państwa Europy Wschodniej. Minister spotka się w Londynie ze swoimi odpowiednikami z grupy G7. W Polsce weźmie udział w spotkaniu ministrów spraw zagranicznych Grupy Wyszehradzkiej.

29 kwietnia: Donald Tusk odznaczony przez japoński rząd. Donald Tusk znalazł się wśród 117 obcokrajowców wyróżnionych w tegorocznych wiosennych odznaczeniach za wkład w rozwój stosunków z Japonią. Były szef Rady Europejskiej zostanie uhonorowany Wielkim Kordonem Orderu Wschodzącego Słońca, najwyższym odznaczeniem przyznawanym podczas wiosennej ceremonii.

III.SYTUACJA GOSPODARCZA

6 kwietnia: JGC Holdings zainteresowane technologią małych reaktorów jądrowych. Japońska firma inżynierska JGC Holdings Corporation zainwestuje 40 mln USD w akcje NuScale Power, producenta małych reaktorów modułowych. Firma będzie uczestniczyć w procesie wdrażania pierwszej elektrowni modułowej SMR firmy NuScale. Moduł NuScale jest reaktorem wodnym ciśnieniowym, w którym wszystkie elementy służące do wytwarzania pary i wymiany ciepła są zintegrowane w jednym urządzeniu.

16 kwietnia: rezygnacja prezesa Toshiba. Prezes i dyrektor generalny Toshiba Corp. Kurumatani Nobuaki poda się do dymisji. Jego odejście jest wynikiem konfliktu z pozostałymi członkami zarządu, który nasilił się w efekcie kontrowersyjnego pomysłu sprzedaży Toshiba na rzecz przez brytyjskiego funduszu CVC Capital Partners.

19 kwietnia: Japoński eksport w marcu wzrósł o 16,1%. Japoński eksport w marcu wzrósł o 16,1 procent w porównaniu z rokiem poprzednim, co stanowi największy wzrost od ponad trzech lat. Tempo wychodzenia z początkowych skutków pandemii koronawirusa wzrosło dzięki dostawom materiałów do Chin. Wartość japońskiego eksportu w marcu wyniosła 68 miliardów USD.

21 kwietnia: Japonia i USA planują obserwować Rakuten po inwestycji Tencent. Firma należąca do grupy chińskiego giganta technologicznego Tencent

Holdings Ltd. stała się głównym udziałowcem Rakuten z 3,65 procentowym udziałem. Nabycie akcji Rakuten podniosło alarm bezpieczeństwa wśród japońskich i amerykańskich władz. Rządy Japonii i USA planują wspólnie monitorować giganta e-commerce Rakuten Group Inc. w obawie, że dane klientów mogą wpaść w ręce chińskich władz.

23 kwietnia: Toyota opracuje silnik wodorowy. Przedstawiciele Toyota Motor Corp. oświadczyli, że firma opracuje silnik wodorowy do masowej produkcji. Jest to odpowiedź na rządowy plan osiągnięcia neutralności emisyjnej do 2050 roku. Aby zebrać dane dotyczące rozwoju, Toyota będzie pierwszym na świecie producentem samochodów, który weźmie udział w wyścigach samochodowych z pojazdem wyposażonym w silnik, który spala tylko wodór i nie emituje dwutlenku węgla.

26 kwietnia: Japoński wskaźnik telepracy wciąż daleki od celu 70%. Liczba japońskich pracowników pracujących zdalnie nie zmieniła się, pomimo wezwania premiera Sugi Yoshihide, który zachęcał do pracy zdalnej, aby zmniejszyć liczbę osób udających się do pracy o 70% w obliczu czwartej fali koronawirusa. Odsetek osób pracujących zdalnie w kwietniu wyniósł 19,2%.

27 kwietnia: Toyota kupi dział pojazdów autonomicznych od amerykańskiej firmy Lyft. Toyota Motor Corp. zainwestuje 550 mln dolarów w sektor pojazdów self-driving, którego celem jest przyspieszenie rozwoju technologii autonomicznej jazdy. Toyota kupi jednostkę zajmującą się rozwojem oprogramowania, co umożliwi japońskiemu producentowi pozyskanie baz rozwojowych w Kalifornii i Londynie, oraz zwiększy łączną liczbę badaczy i inżynierów do 1200.

KOMENTARZ

Jeśli chodzi o sytuację gospodarczą w kwietniu warto zwrócić uwagę na zamieszanie wywołane nabyciem akcji japońskiej firmy Rakuten przez spółkę należącą do chińskiej grupy Tencet. Przejęcie 3,65% udziałów przez chińskiego giganta technologicznego wywołało reakcję ze strony Waszyngtonu i Tokio. Nieufność do chińskich inwestorów została w ostatnich miesiącach podniesiona do wyższego poziomu po zakończeniu szczytu Biden-Suga oraz w wyniku afery wokół japońskiej aplikacji komunikacyjnej Line, która udostępniła dane użytkowników chińskim podmiotom. Rosnąca rywalizacja na polu biznesowym i technologicznym została również spotęgowana przez konfliktową retorykę pod adresem Pekinu.

W kwietniu można również zaobserwować wiele pozytywnych sygnałów płynących z japońskiego sektora motoryzacyjnego. Pomimo tego, że kryzys związany z brakiem dostępu do półprzewodników nie został zakończony, większe zapotrzebowanie w Chinach i Stanach Zjednoczonych przełożyło się na widoczne wzrosty sprzedaży. Pozytywne nastroje psują jednak doniesienia o nowych odmianach koronawirusa oraz powolnym tempie japońskiego programu szczepień.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

